

DAVČNA OBRAVNAVA POGODBENIH KAZNI

Pojasnilo DURS, št. DT 4210-115/2008, 9. 5. 2008

V zvezi z obdavčitvijo pogodbene kazni, zaradi nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ugotovljene s pravnomočno odločbo, pojasnjujemo:

V splošnem so z Zakonom o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/06, 10/08) obdavčeni vsi dohodki fizične osebe, ne glede na vrsto, razen tistih, ki so v zakonu posebej navedeni kot oproščeni dohodki oziroma se sploh ne štejejo za dohodek po tem zakonu.

Pogodbene kazni, ki jo je dolžan plačati delodajalec delavcu v primeru nezakonite odpovedi pogodbe o zaposlitvi, ugotovljene s pravnomočno odločbo v skladu z določbo prvega odstavka 25. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije (Uradni list RS, št. 111/06, 127/06), v ZDoh-2 ni navedene med dohodki, ki so oproščeni plačila dohodnine, prav tako ni navedena v 19. členu ZDoh-2, ki določa, kaj se ne šteje za dohodek po tem zakonu. Iz navedenega tako izhaja, da je obravnavana pogodbeni kazni obdavčena po ZDoh-2, in sicer kot dohodek iz delovnega razmerja. Dohodek iz delovnega razmerja po 5. točki prvega odstavka 37. člena ZDoh-2 vključuje tudi nadomestilo, ki ga zagotovi delodajalec na podlagi dogovora z delojemalcem zaradi kateregakoli pogoja v zvezi z zaposlitvijo ali zaradi spremembe v pogojih v zvezi z zaposlitvijo, **vsako izplačilo delodajalca v zvezi s prenehanjem veljavnosti pogodbe o zaposlitvi, vsako izplačilo zaradi prenehanja zaposlitve in podobni prejemki.**

Ob tem naj pripomnimo, da ZDoh-2 v svojih določbah vsebuje pravilo tako imenovanega brutenja le za dohodke dosežene v naravi, če so izpolnjeni določeni pogoji. Dohodek prejet v naravi se poveča s koeficientom davčnega odtegljaja v primerih, ko je tak odtegljaj obvezen in ni drugega dohodka zavezanca pri izplačevalcu dohodka, prejetega v denarju, ki bi zadostoval za plačilo davčnega odtegljaja od dohodka v naravi. Navedeno ureja deveti odstavek 16. člena ZDoh-2.

Ker v obravnavanem primeru ne gre za dohodek v naravi, se navedeno pravilo, za namene izvajanja ZDoh-2, ne upošteva.

Davčna osnova od dohodka iz delovnega razmerja je dohodek iz 37. člena ZDoh-2, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je na podlagi posebnih predpisov dolžan plačevati delojemalec (prvi odstavek 41. člena ZDoh-2).

Sam izračun akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, kamor se všteva dohodek iz delovnega razmerja, ureja ZDoh-2 v členu 127.

Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve se izračuna in plača od dohodka iz zaposlitve od davčne osnove iz 41. do 45. člena tega zakona (prvi odstavek 127. člena). V skladu z drugim odstavkom 127. člena ZDoh-2 se od dohodka iz delovnega razmerja, doseženega pri delodajalcu, pri katerem zavezanec dosega pretežni del dohodka iz delovnega razmerja (v nadaljnjem besedilu: glavni delodajalec), akontacija dohodnine izračuna tako, da se za posamezni dohodek uporabijo stopnje dohodnine in lestvica iz 122. člena tega zakona, preračunana na 1/12 leta. Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja (v tem primeru pogodbeni kazni), ki ga izplača glavni delodajalec, se upošteva 1/12 zneska olajšave iz prvega odstavka 111. člena, prvega in drugega odstavka 112. člena in iz 114. člena tega zakona. Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja (pogodbena kazni), ki ga izplača glavni delodajalec, se upošteva tudi 1/12 zneska olajšave iz drugega odstavka 111. člena tega zakona, če ta dohodek ne presega 1/12 dohodka iz drugega odstavka 111. člena tega zakona oziroma 1/12 zneska olajšave iz tretjega odstavka 111. člena tega zakona, če ta

dohodek ne presega 1/12 dohodka iz tretjega odstavka 111. člena tega zakona. Če zavezanec ne želi, da se mu pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz drugega odstavka tega člena, ki ga izplača glavni delodajalec, upošteva olajšava iz drugega oziroma tretjega odstavka 111. člena tega zakona, o tem obvesti glavnega delodajalca.

Če se dohodek iz zaposlitve, ki se vštevava v davčno osnovo, izplača za več mesecev skupaj, se akontacija dohodnine izračuna od celotnega izplačila navedenega dohodka, po povprečni stopnji dohodnine od enomesečnega dohodka. Za ugotovitev povprečne stopnje dohodnine od enomesečnega dohodka, se prejeti dohodek, ki se nanaša na več mesecev, razdeli na toliko enakih delov, na kolikor mesecev se nanaša, vendar ne več kot na 12 mesecev (peti odstavek 127. člena ZDoh-2). To pravilo velja, če dohodek izplača glavni delodajalec.

Če dohodek izplača delodajalec, ki ni glavni delodajalec zaposlenega, se akontacija dohodnine od dohodka iz delovnega razmerja izračuna po stopnji 25 % od davčne osnove iz prvega odstavka 127. člena in brez upoštevanja olajšav iz tretjega odstavka 127. člena ZDoh-2 (splošna olajšava, olajšava za 100 % invalide, seniorska olajšava, posebna olajšava za vzdrževane družinske člane).

Kdo se šteje za glavnega delodajalca po ZDoh-1 je pojasnjeno v pojasnilu MF, št. 424-08-152/2004, 29. 12. 2004, ki je objavljeno na spletni strani DURS:

http://www.durs.gov.si/si/davki_predpisi_in_pojasnila/dohodnina_pojasnila/dohodek_iz_zaposlitve/dohodek_iz_delovnega_razmerja/glavni_delodajalec_po_zakonu_o_dohodnini/
in se smiselno uporablja tudi za ZDoh-2.

Od pogodbenih kazni, v skladu z določbo tretjega odstavka 3. člena* Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 18/86-ZDavP, 34/96, 3/98, 7/98 – odl. US, 81/00 in 97/01), zavezanci plačujejo prispevke za socialno varnost.

** Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena in ne glede na to, če je z zakoni drugače določeno, plačujejo **zavezanci prispevke za socialno varnost tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami in bonitetami ter povračili stroškov v zvezi z delom, izplačanih v denarju, bonih ali v naravi**, razen od odpravnin, izplačanih zaradi prenehanja delovnega razmerja iz operativnih razlogov po predpisih o delovnih razmerjih in od premij prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, od katerih se po drugem odstavku 368. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne plačujejo prispevki za socialno varnost.*